

Vlaanderen
is omgeving

Infosessie Handhaving

25 / 04 / 2018 – Antwerpen

Afdeling Beleidsontwikkeling en juridische
ondersteuning en Afdeling Handhaving

DEPARTEMENT
OMGEVING

Leigardens 2014, Your Estate Solution

Programma

10u00 **Inleiding** 10'

10u10 **Actoren en bevoegdheden** 20'

- Actoren (Sarah Bogaerts) 10'
- Bevoegdheden (Tom De Roep) 10'

10u30 **Instrumenten** 50'

- Zachte handhaving (Sarah Bogaerts) 10'
- Herstelvorderingen (Sarah Bogaerts) 10'
- Bestuurlijke maatregelen (Tom De Roep) 30'

11u20 **Beboeting** 25'

- Opstart beboeting (Kris Franssens) 15'
- Procedure bestuurlijke beboeting (Kris Franssens) 10'

11u45 **Vragen** 15'

12u00 **Slotwoord** 5'

1. Actoren en bevoegdheden

- Lokale handhavingsactoren in de VCRO
- Lokale handhavingsactoren in het DABM
- De rol van het gewest
- Bevoegdheden van de lokale handhavingsactoren in de VCRO en het DABM

Actoren

1. Lokale handhavingsactoren in de VCRO

1.1. Voorafgaand

- Decreet van 25 april 2014 betreffende de handhaving van de Omgevingsvergunning (verder: HHdecreet) – laatste aanpassingen door de “codextrein” op 8 december 2017
- Handhavingsbesluit Ruimtelijke Ordening van 9 februari 2018 (verder: HHbesluit)
→ beiden I.W. op 1 maart 2018
- Geen unificatie tot 1 handhavingsdecreet Omgeving → 2 decreten werden aangepast: Titel VI VCRO en Titel XVI DABM → blijven naast elkaar bestaan
→ beide regelgevingen zijn niet uniform maar wel compatibel
- Aandachtspunt : er is niet automatisch overdracht van bevoegdheden voorzien, maar cumul is mogelijk gemaakt → ! opletten met de petjes die men opheeft, volgens welk decreet men optreedt en de daaraan gekoppelde bevoegdheden en gevolgen

Actoren

1. Lokale handhavingsactoren in de VCRO

1.2 Algemeen

- **Vóór** de inwerkingtreding van het HHdecreet op 1/3/2018:
 - Agenten en officieren van gerechtelijke politie (art. 6.1.5 VCRO)
 - Ambtenaren van de gemeente of intergemeentelijke samenwerkingsverbanden aangewezen door de gouverneur in zijn provincie (art. 6.1.5 VCRO)
 - College van burgemeester en schepenen (verder: CBS)(art. 6.1.41 VCRO)
- **Nà** 1/3/2018:
 - Agenten en officieren van gerechtelijke politie (art. 6.2.4 VCRO)
 - Verbalisanten ruimtelijke ordening (art. 6.1.1, 8° en 6.2.5/1 VCRO)
 - Gemeentelijke stedenbouwkundige inspecteurs (art. 6.1.1, 1° VCRO)
 - Burgemeester (geen definitie, doorheen de VCRO bij bevoegdheden)
 - CBS (geen definitie, doorheen de VCRO bij bevoegdheden)

Actoren

1. Lokale handhavingsactoren in de VCRO

1.3 Gemeentelijke/intergemeentelijke verbalisanten ruimtelijke ordening vóór en na 1/3/2018 (1/2)

- Voor : doorheen de VCRO werd bij elk instrument opgesomd wie dit mocht hanteren en was er op verschillende plaatsen sprake van “*de in artikel 6.1.5 vermelde ambtenaren*” → de gemeentelijke en intergemeentelijke (verder: gemT/intergemT) ambtenaren die waren aangewezen door de gouverneur vielen onder deze noemer.
- Na : creatie van 1 duidelijk herkenbare figuur die een eigen naam heeft en waaraan de bevoegdheden duidelijk gekoppeld worden : de “**verbalisant ruimtelijke ordening**” (verder: Verba-RO)

Actoren

1. Lokale handhavingsactoren in de VCRO

1.3 Gemeentelijke/intergemeentelijke verbalisanten ruimtelijke ordening vóór en na 1/3/2018 (2/2)

- Na : → personeelsleden gemT/intergemT samenwerkingsverband aangewezen door het CBS van de individuele gemeente(n) (art. 6.1.1, 8° en 6.2.5/1 VCRO)
 - kan contractueel of vast benoemd personeelslid zijn, maar moet beëdigd zijn
 - eerdere beëdiging op grond van artikel 106 van het Gemeentedecreet volstaat
 - gemT en intergemT Verba-RO kunnen geen OGP statuut krijgen
 - in het HHbesluit zijn geen voorwaarden voorzien inzake opleiding of bekwaamheidsattesten

Actoren

1. Lokale handhavingsactoren in de VCRO

1.4 Herstelvorderende overheid voor en na 1/3/2018 : van CBS naar burgemeester en gemeentelijke stedenbouwkundige inspecteur

- Voor : het CBS had specifieke rol inzake het vorderen van herstel (valt weg)
- Na : - **Gemeentelijke stedenbouwkundige inspecteur** (verder: gsi)
 - personeelsleden bevoegd voor het grondgebied van 1 of meer gemeenten aangesteld door CBS (art. 6.1.1,1° VCRO) – geen beëdiging nodig
 - voor de aanstelling als gsi kan het CBS beroep doen op eigen personeel of personeel van een intergemeentelijk samenwerkingsverband (art. 1.4.9, tweede lid VCRO)
 - Handhavingsbesluit RO heeft geen voorwaarden bepaald waaraan men moet voldoen om gsi te kunnen worden.
- **Burgemeester** → gelijkstelling met DABM

Actoren

1. Lokale handhavingsactoren in de VCRO

1.5 Overgangsmaatregelen (7.7.5 VCRO en 7.7.9 VCRO)

- Burgemeester en gsi nemen de taken en bevoegdheden van het CBS over en zetten de herstellvorderingen verder die bij het OM zijn ingeleid of voor de burgerlijke rechtbanken/hoven (art. 7.7.5 VCRO).
- Eerdere aanwijzing van ambtenaren van een gemT/ intergemT samenwerkingsverband vóór 1/3/2018 door de gouverneur o.g.v. oude artikel 6.1.5 VCRO
 - wordt gelijk gesteld met een aanwijzing als “*verbalisant ruimtelijke ordening van een gemeente/intergemeentelijk samenwerkingsverband*” tot aan een andersluidende beslissing van het college van burgemeester en schepenen (art. 7.7.9 derde lid VCRO).
 - geen nieuwe aanwijzing nodig zolang de oude aanwijzing loopt.
 - voor de bevoegdheid van de gouverneur zelf is er geen overgangsmaatregel voorzien voor lopende procedures: vanaf 1/3/2018 is het CBS als enige bevoegd om aan te

Actoren

2. Lokale handhavingsactoren in de het DABM

2.1 Lokale milieutoezichthouders (art. 16.3.1 DABM)

- Gemeentelijke toezichthouders (verder TZH) aangewezen door CBS
- TZH van intergemeentelijke verenigingen aangewezen door bevoegde orgaan
- TZH van politiezones aangewezen door het bevoegde orgaan
- (Provinciale TZH aangewezen door de deputatie)
=> toezichtsoopdrachten "lokale toezichthouder" omschreven in artikel 34 Milieuhandhavingsbesluit
- Vereisten van opleiding → bekwaamheidsbewijs

2.2 Lokale politie, niet TZH

- Lokale en federale politie die geen TZH zijn worden niet as such vermeld in het DABM, maar hebben wel algemene politiebevoegdheid → art. 14 Wet op het Politieambt: opdracht van bestuurlijke politie

Actoren

3. De rol van het gewest

3.1 Rol van het gewest bij lokale handhaving

- Subsidiariteit : meer handhaven op lokaal niveau in functie van lokaal handhavingsbeleid RO
- Meer bevoegdheden en instrumenten voor de gemT en intergemT samenwerkings verbanden
 - naast stakingsbevelen en rechterlijke herstelmaatregelen, nu ook raadgeving, aanmaning, nieuwe bestuurlijke maatregelen van bestuursdwang en last onder dwangsom, alsook hervormde minnelijke schikking, mogelijkheid tot kwijtschelding /schorsing van reeds verbeurde dwangsommen, herstelattest
 - niet meer automatisch aansluiten bij gerechtelijk procedures die worden opgestart door lokale overheden

Actoren

3. De rol van het gewest

3.1 Rol van het gewest bij lokale handhaving

- Ondersteuning van het Gewest
 - inzetten op basis van gezamenlijke prioriteiten RO :
https://www.ruimtevlaanderen.be/Portals/108/HandhavingsprioriteitenRO_gezamenlijk_2017.pdf
 - aanleveren sjablonen, good practices, ... VHRM
 - kennisdeling via overlegplatformen en studiedagen
- Exclusieve rol van gewest → bestuurlijke beboeting
 - bekrachtiging stakingsbevelen
 - advisering Hoge Raad Handhavingsuitvoering
 - beroep tegen bestuurlijke maatregelen bij minister

Bevoegdheden

1. Bevoegdheden in VCRO en DABM algemeen

TOEZICHT MILIEU

MISDRIJF

OPSPORING
MILIEU & RO

TOEZICHT DABM
CONTROLE OP CONFORMITEIT

ENKEL VASTSTELLEN

MilieuTZH ((inter)gemT, pol-zone)
gemeenT en intergemeenT Verba-RO
POLITIE (die geen TZH zijn)

OPSPORING VCRO
finaal m.o.o. VERVOLGING
OPSPOREN & VASTSTELLEN

Verba-RO
POLITIE

Bevoegdheden

2. Bevoegdheden verbalisanten RO

2.1 Overzicht bevoegdheden Verba-RO in de VCRO

- raadgeving en aanmaning geven (art. 6.2.3 VCRO)
- opsporen en vaststellen misdrijven (art. 6.2.4 VCRO)
- vaststellen inbreuken (art. 6.2.5 VCRO)
- stakingsbevelen opleggen (art. 6.4.4 VCRO)
- in functie van stakingsbevelen het nemen van alle maatregelen, met inbegrip van verzegeling, inbeslagname van materiaal en materieel (art. 6.4.5 VCRO)

Bevoegdheden

2. Bevoegdheden verbalisanten RO

2.1.1 Bevoegdheden Verba-RO: opsporen en vaststellen van misdrijven en inbreuken RO (1/2)

- opsporen en vaststellen van misdrijven en inbreuken : *“misdrijven omschreven in dit hoofdstuk” en “een stedenbouwkundige inbreuk zonder samenloop met een stedenbouwkundige misdrijf”* (art. 6.2.4 en 6.2.5 VCRO)

→ misdrijven :

→ 1 nieuwe bijgekomen in verband met Watergevoelige Open Ruimte Gebieden (WORG's - maar de facto niet toepasbaar zolang geen WORG's zijn aangeduid)

→ term “voortzetten” is vervangen door “verder uitvoeren” waar nodig

→ inbreuken → nieuwe categorie:

→ gedepenaliseerd, gaat niet via het O.M

→ rechtstreeks bestuurlijke afhandeling (beboeting)

Bevoegdheden

2. Bevoegdheden verbalisanten RO

2.1.1 Bevoegdheden Verba-RO: opsporen en vaststellen van misdrijven en inbreuken RO (2/2)

→ inbreuken : gaat over feiten met beperkte impact, louter administratieve schendingen of beperkte strafwaardigheid

- * Instandhoudingsmisdrijf wordt instandhoudingsinbreuk
- * Schendingen van meldingsplicht
- * Werken zonder controle architect
- * Schending van informatieplicht notarissen en vastgoedsector en inzake opmaak afzonderlijke aktes notarissen
- * Schending inzake van vergunning vrijgestelde werken die inbreuk op gemeentelijke plannen uitmaken (tenzij plan is opgenomen op lijst)
- * Als eigenaar toestaan of aanvaarden

Bevoegdheden

2. Bevoegdheden verbalisanten RO

2.1.2 Bevoegdheden Verba-RO: vaststellen van milieumisdrijven en inbreuken (art. 16.3.23 bis en 16.3.24 bis DABM)

- deze bevoegdheid is enkel toegekend aan gemT en intergemT Verba-RO (Niet voor gewestelijke verbalisanten RO)
- enkel milieumisdrijven/inbreuken op omgevingsvergunningendecreet en titel V DABM en hun uitvoeringsbesluiten
- kunnen samen in 1 PV met de RO misdrijven/inbreuken vastgesteld worden, hetzij samen in 1 verslag van vaststelling met RO inbreuken
- ook enkel milieumisdrijven/inbreuken kunnen door de gemT en intergemT Verba-RO vastgesteld worden zonder samenhang met RO-misdrijven/inbreuken
- PV geldt niet tot bewijs van het tegendeel (art. 16.3.25, tweede lid DABM):
d.i. omdat de Verba-RO niet aan de vereisten van milieuTZH moeten voldoen qua opleiding en bekwaamheidsattest

Bevoegdheden

2. Bevoegdheden verbalisanten RO

2.1.3 Bevoegdheden Verba-RO : proces-verbaal (art. 6.2.4 VCRO)

- neerslag van de vaststellingen inzake misdrijven en samenhangende inbreuken in een proces-verbaal (PV)
- **PV** :
 - geen vorm opgelegd
 - tot bewijs van het tegendeel
 - afschrift te betekenen aan overtreder : binnen 14 dagen na afsluiting PV (als schending van de rechten van verdediging wordt vastgesteld bij laattijdige verzending dan kan het PV zijn bijzondere bewijswaarde verliezen)
 - afschrift te bezorgen aan PdK : onmiddellijk
 - misdrijven RO & ook inbreuken RO die samenhangen met misdrijven RO
 - oorspronkelijk PV en navolgend PV waarin herstel/regularisatie wordt vastgesteld overmaken aan gewestelijke si, gewestelijke entiteit en gemeente m.o.o. bestuurlijke beboeting en herstelmaatregelen

Bevoegdheden

2. Bevoegdheden verbalisanten RO

2.1.4 Bevoegdheden Verba-RO: verslag van vaststelling (art. 6.2.5 VCRO)

- neerslag van de vaststellingen inzake inbreuken in een verslag van vaststelling
- **verslag van vaststelling RO :**
 - minister kan vorm bepalen, maar is niet gebeurd (art. 10 HHbesluit)
 - enkel inbreuken, geen misdrijven
 - afschrift te bezorgen aan gewestelijke entiteit (beboeting) : onmiddellijk
 - afschrift aan overtreder
 - afschrift aan gewestelijke si en gemeente (m.o.o. herstelmaatregelen)
 - geldt niet tot bewijs van het tegendeel
- Adres gewestelijke entiteit beboeting : Afdeling Handhaving, Gewestelijke beboetingsentiteit, Koning Albert II-laan 20 bus 8 te 1000 Brussel

Bevoegdheden

3. Bevoegdheden lokale milieutoezichthouders

3.1 Overzicht bevoegdheden lokale milieutoezichthouders in VCRO

- Geen rechtstreekse vaststellingsbevoegdheid RO-misdrijven/inbreuken toegekend aan milieuTZH, ook niet voor gemeenT en intergemeenT TZH of TZHpolitiezone
- Oplossing voor gewestelijke, gemT en intergemT → mits bijkomende aanwijzing als Verba-RO kunnen toezichthouders de bevoegdheden verkrijgen maar dan treden zij op als Verba-RO wanneer zij RO-misdrijven/inbreuken vaststellen
- Oplossing voor TZH-politiezones → niet als TZH optreden maar op basis van de algemene politiebevoegdheid

Bevoegdheden

4. Bevoegdheden politie

4.1 Overzicht bevoegdheden lokale politie

- Algemene politiebevoegdheid van de lokale politie om misdrijven en inbreuken vast te stellen zowel voor RO als voor milieu misdrijven/inbreuken
- Inzake vaststelling van misdrijven RO in VCRO uitdrukkelijk verwezen naar: *“Onverminderd de bevoegdheden van de agenten en de officieren van gerechtelijke politie”* (art. 6.2.4 VCRO)
- Inzake vaststelling van inbreuken RO : verwijzing is weggevallen door wijziging van dat artikel → ook bevoegd o.g.v. art. 14 Wet op het politieambt : onderdeel van de opdracht van bestuurlijke politie
- Stakingsbevelen bij misdrijven en inbreuken : uitdrukkelijke vermelding van *agenten en de officieren van gerechtelijke politie* in art. 6.4.4 en 6.4.5 VCRO
- Zij kunnen geen Verba-RO zijn, wel TZHpolitiezone

Bevoegdheden

5. Bevoegdheden gem. si en burgemeester

5.1 Algemeen

- Gemeentelijke si (verder: gsi) = nieuwe figuur → aan te stellen door CBS vanaf 1 maart 2018 (art. 1.4.9, tweede lid en 6.1.1, 1° VCRO)
- Zolang er geen gsi is → al de bevoegdheden bij de burgemeester alleen
- Nieuwe opdracht → exclusieve bevoegdheid voor herstel !
- Kan wel gecumuleerd worden met aanwijzing Verba-RO maar treedt dan op in andere hoedanigheid

Bevoegdheden

5. Bevoegdheden gem. si en burgemeester

5.2 Overzicht bevoegdheden van de gsi en burgemeester

(1/2)

- Rechterlijke Herstelmaatregelen : opmaken herstelmaatregel, advies vragen bij HRH, vordering overmaken aan O.M. of burgerlijk dagvaarden, ambtshalve uitvoering na verloop uitvoeringstermijn en advies HRH, betekening, verdere uitvoering, herbetekening tot behoud van de titel ... (zie art. 6.3.1 – 6.3.4 §1 VCRO en art. 12 – 13 HHbesluit)
- Nieuw : Dading verlenen inzake nieuwe uitvoeringstermijn van een definitieve rechterlijke herstelmaatregel waarvan de termijn al 5 jaar is overschreden (art 6.3.5 VCRO)
- Nieuw : Bestuurlijke maatregelen inzake last onder dwangsom en bestuursdwang opleggen in een besluit (zie verder onder nr. 3 – art. 6.4.7 e.v. en 6.4.14 e.v. VCRO)

Bevoegdheden

5. Bevoegdheden gem. si en burgemeester

5.2 Overzicht bevoegdheden van de gsi en burgemeester (2/2)

- Minnelijke schikking aangaan: aangepaste procedure – geen akkoord meer nodig van O.M. - laat beboeting onverlet (zie verder - art.6.4.19 e.v. VCRO)
- Proces-verbaal van vaststelling bij herstel na vonnis/arrest – besluit – uitvoering minnelijke schikking (art. 6.3.6, 6.4.9, 6.4.15 §2 en 6.4.21 VCRO)
- Nieuw : Spreiding/afbetalingen dwangsommen (art. 6.3.4 §4, eerste lid – 6.4.16, tweede lid VCRO)
- Nieuw : Kwijtschelding/schorsing verbeurde dwangsommen *ambtshalve* of *op eenvoudig verzoek* (art. 6.3.4 §4, tweede lid VCRO – 6.4.16, derde lid VCRO – art. 23 en 24 HHbesluit)
- Participeren aan bemiddeling als betrokken partij (art. 6.3.12/2 e.v. VCRO)

Bevoegdheden

6. Bevoegdheden CBS

6.1 Overzicht bevoegdheden van CBS

- Nieuw : aanwijzing gemT/intergemT Verba-RO (zie hoger 1.1.2) en aanstelling gemT/intergemT stedenbouwkundige inspecteur (zie hoger 1.8)
- Nieuw : op *gemotiveerd verzoek* tijdelijk of definitief afzien van verdere inning van opeisbare dwangsomschulden → door de gemeente vertegenwoordigd door het CBS (art. 6.3.4, §5 VCRO – 6.4.16, vierde lid VCRO – art. 25 t.e.m. 28 HHbesluit)
- Nieuw : Herstelattest 6.1.1 §3 VCRO en overgangsregeling in artikel 7.7.4 VCRO
 - pas voor herstelmaatregelen die nà 1 maart 2018 zijn opgelegd !
 - nà datum van afgifte van PV van vaststelling
 - laagdrempelig (art. 31 HHbesluit) – formulieren in opmaak
 - ook te vermelden in het vergunningenregister : art. 5.1.2 VCRO

2. Instrumenten

- Zachte handhaving
- Herstelvorderingen
- Bestuurlijke maatregelen

Instrumenten

1. Zachte handhaving

1.1 Algemeen

- Bedoeling ? Preventief met oog op vrijwillig herstel optreden zonder hele apparaat in gang te zetten
- In welke gevallen ? → uit te maken in HHbeleid gemT/intergemT
→ inspiratie gewestelijk HHprogramma : in alle gevallen behalve bij stakingsbevel of behalve bij hoogdringendheid wanneer geen stakingsbevel meer kan

1.1.1 Raadgeving (art. 6.2.3 §1 VCRO)

- Zuiver preventief → waarschuwen en advies verlenen
- Geen formaliteiten in HHbesluit opgenomen
- Ook in DABM voorzien (art. 16.3.23 DABM)
- Alvorens misdrijf/inbreuk is gepleegd : vb. uitvoeren vergunningsvoorwaarden en termijn loopt nog → reeds erop wijzen dat dit nog moet gebeuren (dossier opbouwen)

Instrumenten

1. Zachte handhaving

1.1.2 Aanmaning (art. 6.2.3 §2 VCRO)

- Curatief → schending is reeds begonnen of zelfs reeds beëindigd
- Geen formaliteiten in HHbesluit opgenomen, maar kort op de bal (30 dagen indicatief)
- Ook in DABM voor milieumisdrijven/inbreuken (art. 16.3.27 DABM)
- Bij niet-uitvoering is in de VCRO aangifte voorzien bij de gsi of burgemeester en de gewestelijke si
 - al dan niet na rappel
 - rappel best schriftelijk
 - om zo de efficiëntie van de aanmaning veilig te stellen

Instrumenten

2. Herstelvordering

2.1 Herstelvordering in het gerechtelijk traject: algemeen

(1/7)

- Gerechtelijk traject inzake herstel blijft behouden en gaat voor op bestuurlijk traject (= decretaal bepaald dat geen bestuurlijke maatregel meer kan worden opgelegd als de zaak reeds hangende is bij de rechtbank) (art. 6.4.3 §1 VCRO)
- Gerechtelijk traject inzake herstel is altijd mogelijk (mits positief advies HRH) ook voor nieuwe schendingen
- Bij schendingen van vóór 1 maart 2018 is er alléén een gerechtelijk traject mogelijk → Bestuurlijke maatregelen van last onder dwangsom en bestuursdwang kunnen pas worden opgelegd voor feiten gepleegd nà 1 maart 2018 (art. 7.7.7 VCRO° → het recht om een herstellvordering in te stellen ontstond conform oud art. 6.1.41 §5 VCRO “vanaf de dag waarop het misdrijf gepleegd werd”)
- Nieuw : rechter is niet gebonden door voorliggende gevraagde herstelmaatregel (kan hervormen) en openbaar ministerie kan ook zelf herstelmaatregel vragen (art. 6.3.1 §2 VCRO) zonder initiatief van een stedenbouwkundige inspecteur/burgemeester

Instrumenten

2. Herstelvordering

2.1 Herstelvordering in het gerechtelijk traject: formele vereisten (2/7)

- Aantal formele vereisten voor de herstelvordering vastgelegd in art. 12 HHbesluit
→ op straffe van onontvankelijkheid:
 - Kadastrale gegevens
 - Beschrijving van illegale feiten
 - Vermelding van de stedenbouwkundige voorschriften (RUP, verkaveling, verordening etc.) op moment van plegen van de feiten
 - Als er advies is van HRH, toevoegen of vermelden dat er geen tijdig advies is verleend
→ andere (*niet* op straffe van) : o.a. voorgaanden, meerwaardebedrag, inventaris stukken
- Nieuwe verplichting voor gis/burgemeester in art. 13 HHbesluit
→ bij correctionele procedure: binnen de 7 dagen na het inleiden van de herstelvordering bij het O.M. (dan is nog niet gedagvaard) moet overtreder in kennis gesteld worden = laatste kans om het vrijwillig te herstellen voor dagvaarding door O.M.

Instrumenten

2. Herstelvordering

2.1 Herstelvordering in het gerechtelijk traject: rangorde

(3/7)

- Rangorde van de herstelmaatregelen wordt uniform (art. 6.3.1 §1 VCRO) :
 - altijd eerst meerwaarde bij kennelijke verenigbaarheid met GRO
 - dan aanpassings- of herstelwerken indien volstaat
 - ten slotte herstel in de oorspronkelijke toestand/staking van gebruik

Combinatie tussen maatregelen is mogelijk + bijkomend dwangsom

Of iets legaliseerbaar/vergunbaar is, speelt niet mee voor het opleggen van een herstelmaatregel, ook niet bij de meerwaarde (art. 6.3.1 §5 VCRO)

- Keuze in rangorde is af te wegen in functie van de Goede Ruimtelijke Ordening (GRO)
 - zo bv. speelt het handelen in strijd met een stakingsbevel geen rol meer (vergelijk met oud art. 6.1.41 §1 VCRO).

Instrumenten

2. Herstelvordering

2.1 Herstelvordering in het gerechtelijk traject: meerwaarde (4/7)

- Meerwaarde wordt bepaald door rechter op basis van tarieven in HH-besluit (zie verder) maar kan aangepast worden door de rechter ambtshalve of op verzoek (art. 6,3,1 §5 VCRO) → correctie middels een toets (“*kennelijk te boven gaat*”) aan de vergoeding die nodig is om de schade aan de GRO te herstellen
- De nieuwe rangorde en forfaitaire meerwaarde volgens de nieuwe berekening vinden onmiddellijk toepassing vanaf 1 maart 2018 (ook op lopende procedures)
- Overgangsmaatregel voor reeds hangende herstellvorderingen bij thans gedepenaliseerde instandhouding (art. 7.7.1 VCRO) → correctionele rechtbank blijft deze behandelen

Instrumenten

2. Herstelvordering

2.1 Herstelvordering in het gerechtelijk traject: meerwaarde (5/7)

- Meerwaarde berekening → is aangepast aan forfaitair karakter (zie art. 14 e.v. HH-besluit)
 - minimum- en maximumforfaits binnen een vork
 - vertrek met minimum en kan mits motivering verhoogd worden tot het maximumforfait
 - onderscheid in gebiedsbestemming RKG, agrarisch of ander gebied
 - correctie : delen die geen deel uitmaken van de schending tellen niet meer mee als basis voor de berekening (voordien werd berekening altijd gedaan over het gehele onroerend goed)
- Meerwaarde betalen of vervangen door spontane uitvoering van herstel in oorspronkelijke toestand/staken van strijdig gebruik, hetzij door het bekomen van een regularisatievergunning en uitvoeren daarvan (art. 6.3.1 §5, derde lid VCRO)

Instrumenten

2. Herstelvordering

2.1 Herstelvordering in het gerechtelijk traject: verjaring

(6/7)

- Bij misdrijven : verjaring van de vordering om een herstelmaatregel te bekomen (6.3.3 § 3 VCRO):
 - In RKG : na 10 jaar
 - In open ruimte gebied : na 10 jaar
 - In andere gebieden : na 5 jaar
- Berekening van de termijn bij misdrijven (art. 6.3.3 §3, tweede lid VCRO):
 - einde termijn gekoppeld aan art. 26 VtSv = nooit vóór de strafrechtelijke verjaringstermijn van 5 jaar vanaf voltooiing misdrijf is verstreken (+ schorsing en stuiting)
 - einde termijn vordering bij burgerlijke rechtbank wordt in geval de strafvordering vervalt doordat het dossier wordt overgemaakt voor bestuurlijke beboeting is gekoppeld aan het einde van de termijn voor het bestuurlijk beboeten
 - gemeenrechtelijke stuiting en schorsing, voorzien bij burgerlijke procedures zijn behouden

Instrumenten

2. Herstelvordering

2.1 Herstelvordering in het gerechtelijk traject: verjaring

(7/7)

- Bij inbreuken : dezelfde termijnen (zie vorige pagina)
- Berekening van begin en einde van de termijn bij inbreuken (art. 6.3.3 §3, derde lid VCRO):
 - volledig gedepenaliseerd dus niet meer gekoppeld aan de VtSv
 - is dus enkel voor de burgerlijke rechtbanken
 - vanaf het begin van de schending : *eerste strafbare handeling of omissie* zowel bij aflopende feiten als bij feiten die eenheid van opzet uitmaken
 - gemeenrechtelijke stuiting en schorsing voorzien bij burgerlijke procedures bleef behouden
- Overgangsmaatregel voor gedepenaliseerde misdrijven die inbreuken zijn geworden (art. 7.7.2, vierde lid VCRO) : begint te tellen vanaf 1/3/2018

Instrumenten

3. Bestuurlijke maatregelen

3.1 Basisbepalingen (Afdeling 1 – art. 6.4.2.)

- Een BM mag niet indruisen tegen een vonnis of arrest
- Een BM kan niet worden opgelegd als de betrokkene reeds gedagvaard is voor de rechter.
- Verjaringstermijnen:
 - Er is geen mogelijkheid meer om BM op te leggen:
 - RKG en open ruimte gebieden : 10 jaar
 - Andere gebieden: 5 jaar
 - Start van de verjaring:
 - Misdrijven: dag na beslissing PdK om niet te dagvaarden (=sepot)
 - Inbreuken: vanaf eerste sanctioneerbare handeling
 - Geen stuiting of schorsing

Instrumenten

3. Bestuurlijke maatregelen

3.2 Stakingsbevel (Afdeling 2 Art. 6.4.4 - 6.4.5 -6.4.6)

(1/3)

- Een stakingsbevel is een preventieve en voorlopige maatregel t.a.v. van werken, handelingen én/of gebruik
- Voor misdrijven *en sommige inbreuken (instandhouding & werken zonder architect ?)*
- Werken kan je steeds staken indien deze nog niet voltooid zijn, maar redelijk en proportioneel

Bijkomende voorwaarden voor gebruik en handelingen en instandhouding:

1. ze houden een verzwaring van de schade aan de goede ruimtelijke ordening in
2. door hun impact brengen ze de ruimtelijke bestemming van het gebied in gedrang

Instrumenten

3. Bestuurlijke maatregelen

3.2 Stakingsbevel (Afdeling 2 - Art. 6.4.4 - 6.4.5 -6.4.6)

(2/3)

Termijnen:

- RKG: tot 2 jaar vanaf de eerste strafbare handeling
- Andere: tot 1 jaar vanaf de eerste strafbare handeling

- Hoe?
- Mondeling of schriftelijke ter plaatse
- Mondeling gegeven tijdens verhoor (ter plaatse gaan)
- Staking = nulpunt

Instrumenten

3. Bestuurlijke maatregelen

3.2 Stakingsbevel (Afdeling 2 Art. 6.4.4 - 6.4.5 -6.4.6)

(3/3)

Bekrachtiging

- De bekrachtiging dient binnen de 8 dagen met beveiligde zending overgemaakt te worden aan:
 - Alle overtreders (initiatiefnemer, de architect, de persoon of aannemer die de handelingen uitvoert en de gebruiker van het goed)
 - De gemeente
 - De gewestelijk stedenbouwkundig inspecteur
- De Gew SI dient binnen de 8 dagen na ontvangst van het stakingsbevel deze bekrachtigen (op straffe van verval)
- Na bekrachtiging wordt deze binnen de 2 dagen overgemaakt aan overtreders en de gemeente

Kortgeding tot opheffing mogelijk

Enkel Gew SI kan bekrachtiging opheffen

Instrumenten

3. Bestuurlijke maatregelen

3.3 Nieuwe bestuurlijke maatregelen (Art. 6.4.1.)

Definitie:

- Herstelmaatregel bevolen door bestuur in plaats van rechter: (gewestelijke of gemeentelijke) SI en burgemeester gelijk bevoegd

Voorwaarden:

- Moet ook steunen op inbreuk of misdrijf
- Enkel voor inbreuken of misdrijven ontstaan na 28 februari 2018 (art. 7.7.7)

Twee soorten:

- Bestuursdwang
- Last onder dwangsom

Instrumenten

3. Bestuurlijke maatregelen

3.3 Nieuwe bestuurlijke maatregelen:

3.3.1 Bestuursdwang (afdeling 3 art. 6.4.7 - art. 6.4.13)

Definitie:

Een schriftelijk bestuurlijke beslissing die onmiddellijk uitvoerbaar is en steeds het recht op ambtshalve uitvoering omvat. Ze omvat dezelfde inhoud als bij de herstellvordering en respecteren dezelfde rangorde. Is dus een bestuurlijke equivalent van een rechterlijke uitspraak die herstel beveelt binnen een bepaalde termijn en bij gebreke ervan zal de overheid zelf het herstel uitvoeren.

Inhoud

Herstellvordering (Meerwaarde – Aanpassingswerken – HOS)

Instrumenten

3. Bestuurlijke maatregelen

3.3 Nieuwe bestuurlijke maatregelen

3.3.2 Last onder dwangsom (afdeling 4 Art. 6.4.14 - 6.4.18)

Definitie:

Een schriftelijk bestuurlijke beslissing die onmiddellijk uitvoerbaar is en steeds het verbeurde van een dwangsom inhoudt indien de maatregel niet wordt nageleefd. Is dus een bestuurlijke equivalent van een rechterlijke uitspraak die herstel beveelt binnen een bepaalde termijn en bij gebreke ervan zal de overheid een dwangsom innen.

Inhoud:

- Aanpassingswerken
- Herstel of staking
- Beiden gecombineerd met meerwaarde

NIET: meerwaarde als enige herstelmaatregel

Instrumenten

3. Bestuurlijke maatregelen

3.3 Nieuwe bestuurlijke maatregelen

Gegevens die dienen worden opgenomen in de beslissing:

- De kadastrale omschrijving van het goed
 - De identificatie van de personen die het zakelijk recht uitoefenen
 - De voorschriften die werden geschonden
 - De omschrijving van de inbreuk of het misdrijf
 - De opgelegde bestuurlijke maatregelen
 - De beroepsmogelijkheden
 - Termijn waarbinnen de maatregelen dienen te worden uitgevoerd
 - Elke overtreder aan wie maatregel werd betekend is hoofdelijk gehouden aan betalen van de meerwaarde en de kosten verbonden aan bestuursdwang
 - Bij last onder dwangsom: bedrag ineens, per tijdseenheid op per schending
- > Besluit overschrijven op hypotheekkantoor binnen 2 maanden
- > Op te nemen in vergunningenregister
- > Geen advies Hoge Raad Handhavingsuitvoering vereist

Instrumenten

3. Bestuurlijke maatregelen

3.3 Nieuwe bestuurlijke maatregelen

Hoorplicht voorafgaand aan besluit (beginsel van behoorlijk bestuur)

- overtreder op hoogte brengen van uw voornemen
- overtreder kan inzage krijgen in of verzoeken om kopie documenten waarop voornemen van bestuurlijke maatregel gebaseerd is
- overtreder kan binnen een bepaalde termijn (30 dagen) schriftelijk verweer voeren
- overtreder kan vragen om mondeling gehoord te worden
- verweer overtreder moet bij de beslissing betrokken worden

Instrumenten

3. Bestuurlijke maatregelen

3.4 Bestuurlijke maatregel : vervanging – wijziging-intrekking (1/5)

- Bestuursdwang en last onder dwangsom kan niet gelijktijdig opgelegd worden t.a.v. zelfde persoon
- Bestuursdwang kan te allen tijde vervangen worden door last onder dwangsom en omgekeerd
- Intrekking / wijziging mogelijk als doel bereikt is of bij gewijzigde omstandigheden
- Ambtshalve of op vraag van belanghebbende

Instrumenten

3. Bestuurlijke maatregelen

3.4 Bestuurlijke maatregel: beroep (art. 6.4.8 en 6.4.15)

(2/5)

Beroep bij Vlaamse Regering mogelijk

- enkel door overtreder
- binnen 30 dagen na betekening besluit
- beroep is schorsend
- advies HRH vragen (advies binnen 45 dagen) beslissing binnen 90 dagen (geschorst tijdens adviesprocedure bij HRH), eenmalig verlengbaar
- bij gebreke aan tijdige beslissing vervalt bestuurlijke maatregel
- beroep bij Raad van State mogelijk tegen beslissing minister

Instrumenten

3. Bestuurlijke maatregelen

3.4 Bestuurlijke maatregel : vrijwillige uitvoering

(3/5)

- Per aangetekend schrijven meedelen aan overheid die besluit heeft betekend
- Die overheid maakt PV van uitvoering op
- PV bezorgen aan andere overheden, overtreder, diens rechtsopvolgers en zakelijk rechthebbenden
- PV laten kantmelden op hypotheekkantoor
- Zolang geen dergelijke kantmelding, afzonderlijke akte bij overdracht zakelijk rechten
- PV uitvoering opnemen in vergunningenregister

Instrumenten

3. Bestuurlijke maatregelen

3.4 Bestuurlijke maatregel: Bestuurlijk of gerechtelijk?

(4/5)

Misdrijven:

- herstellvordering bij parket
- herstellvordering bij burgerlijke rechtbank
- bestuurlijke maatregel

Inbreuken:

- herstellvordering bij burgerlijke rechtbank
- **bestuurlijke maatregel**

Instrumenten

3. Bestuurlijke maatregelen

3.4 Bestuurlijke maatregel : Decretale beperkingen

(5/5)

Art. 6.4.2:

Vlaamse regering kan bepaalde misdrijven of inbreuken uitsluiten of bijkomende voorwaarden opleggen

Uitvoeringsbesluit:

Uitgesloten zijn inbreuken vermeld in artikel 6.2.2, 2°, 3°, 4° en 5° VCRO

-> dus enkel 6.2.2, 1°, 6° en 7: vrnl. instandhouden illegale handelingen in kwetsbaar gebied en onderhoudswerken of vrijgestelde handelingen die in strijd zijn met BPA, gemeentelijk RUP of verkaveling minder dan 15j oud

Instrumenten

3. Bestuurlijke maatregelen

3.5 Minnelijke schikking (Afdeling 5 Art. 6.4.19 - Art. 6.4.22)

(1/5)

Definitie:

Een minnelijke schikking is onderling akkoord inzake het uitvoeren van herstel tussen overtreder of andere belanghebbenden én de SI of burgemeester.

- > Verschillend van vroeger instrument met dezelfde naam
- > Kan in elke fase van de procedure ook na dagvaarding
- > Geen verval van strafvordering, heeft enkel gevolgen inzake herstel

Instrumenten

3. Bestuurlijke maatregelen

3.5 Minnelijke schikking (Afdeling 5 Art. 6.4.19 - Art. 6.4.22)

(2/5)

Voorwaarden:

- Voorwerp conform toewijzingsregels herstel
- Mag geen afbreuk doen gezag gewijsde rechterlijke of bestuurlijke maatregel
- Alle zakelijke rechthebbenden dienen zich te verbinden
- Termijn van uitvoering van het herstel is max. 5 jaar
- Schriftelijk

Voordelen:

- Geen lange gerechtelijke procedure meer nodig
- Geen vergunnings-of meldingsplicht voor werken nodig
- Ruimere uitvoeringstermijn mogelijk
- Mogelijkheid tot fasering
- Vergunning stabiliteitswerken en herstelattest mogelijk na uitvoering

Instrumenten

3. Bestuurlijke maatregelen

3.5 Minnelijke schikking: aanvraag en gevolgen

(3/5)

- Aanvraag aangetekend in te dienen door overtreder of andere belanghebbende
- Model aanvraagformulier
- Aanvraag schorst verjaring herstellvordering
- Ontvangende overheid bericht dadelijk de andere overheden en de verbalisant van indiening aanvraag
- Aanvraag moet verplicht aantal stukken of gegevens bevatten, sommige voorgeschreven op straffe van onontvankelijkheid
- Bij onvolledige aanvraag, aanvrager vragen dossier te vervolledigen binnen 30 dagen

Instrumenten

3. Bestuurlijke maatregelen

3.5. Minnelijke schikking: aanvraag en gevolgen

(4/5)

- Minnelijke schikking wordt ondertekend door SI of burgemeester EN overtreder of andere belanghebbende
- Binnen twee maanden over te schrijven op hypotheekkantoor
- Afschrift bezorgen aan de andere overheid
- Op te nemen in vergunningenregister
- Bij overdracht moet nieuwe eigenaar in afzonderlijke akte verbintenis aangaan om minnelijke schikking uit te voeren (art. 6.4.21)
- Vanaf aanvang: elke belanghebbende kan aan HRH bemiddeling vragen (art. 6.3.12/3)
- Bij weigering minnelijke schikking: ook bemiddeling door HRH mogelijk
- Na weigering nieuwe aanvraag mogelijk bij andere bevoegde overheid

Instrumenten

3. Bestuurlijke maatregelen

3.5 Minnelijke schikking: Uitvoering

(5/5)

- Voor uitvoering herstel geen vergunning of melding vereist
- Bij uitvoering:
 - PV uitvoering opstellen
 - PV bezorgen aan GSI, overtreder, diens rechtsopvolgers en zakelijk rechthebbenden
 - op te nemen in vergunningenregister en vermelden op hypotheekkantoor
- Bij niet uitvoering kan bestuurlijke maatregel opgelegd worden (art. 6.4.22)

3. Bestuurlijke Beboeting

- Opstart beboeting
- Procedure bestuurlijke beboeting

Bestuurlijke beboeting

1. Opstart beboeting

(Art 6.2.4 - 6.2.5 VCRO)

Bestuurlijke beboeting

1. Opstart beboeting

Verslag van vaststelling = inbreuken

- Enkel verslag van vaststelling van verbalisant ruimtelijke ordening (dus niet politie) kan aanleiding geven tot een exclusieve bestuurlijke geldboete
- Verslag van vaststelling rechtstreeks aan de gewestelijke entiteit (binnen de afdeling Handhaving van het departement Omgeving) bezorgen en aan vermoedelijke overtreder, gewestelijke si en gemeente
- Gewestelijke entiteit kan steeds zelfstandig beslissen om een vastgestelde inbreuk al dan niet te beboeten
- Zie nota met aanbevelingen voor de verbalisant bij opmaak van een proces-verbaal / verslag van vaststelling in geval van een stedenbouwkundig(e) misdrijf / inbreuk (www.vhrm.be)

Bestuurlijke beboeting

1. Opstart beboeting

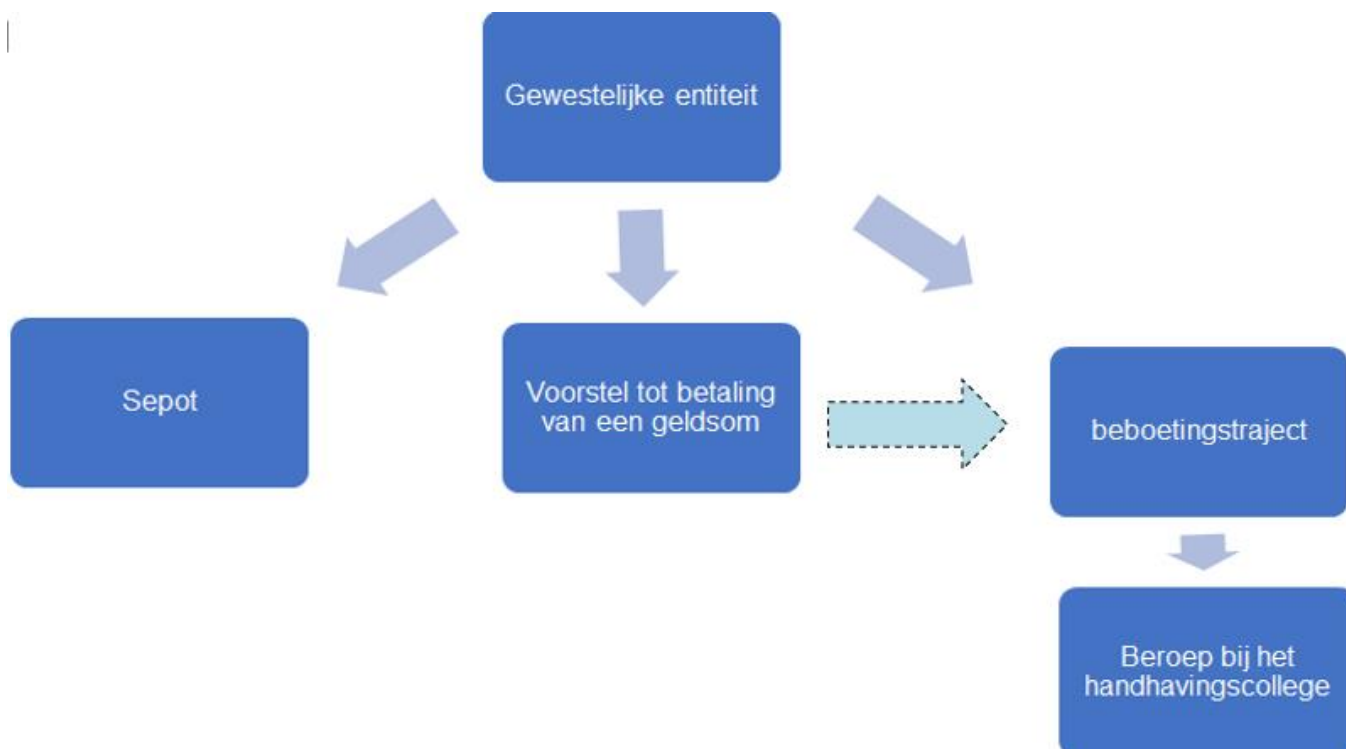
Proces-verbaal = misdrijven en eventueel een inbreuk

- Afschrift proces-verbaal bezorgen aan gewestelijke SI, gemeente, vermoedelijke overtreder
- Afschrift proces-verbaal bezorgen aan de gewestelijke entiteit, zeker indien ook een inbreuk in het proces-verbaal is opgenomen
- Origineel proces-verbaal dient met een inlichtingenformulier aan het parket te worden bezorgd! Procureur des Konings wordt gevraagd zich uit te spreken over de strafrechtelijke behandeling
 - Pdk beslist tot strafrechtelijke behandeling
 - Pdk laat geen of een laattijdig bericht aan de gewestelijke entiteit
 - Pdk laat gewestelijke entiteit tijdig weten niet te zullen vervolgen - gewestelijke entiteit kan een bestuurlijke geldboete opleggen
- Zie nota met aanbevelingen voor de verbalisant bij de opmaak van een proces-verbaal / verslag van vaststelling ingeval van een stedenbouwkundig(e) misdrijf / inbreuk (www.vhrm.be)

Bestuurlijke beboeting

2. Procedure bestuurlijke beboeting

(Art 6.2.6 - 6.2.14 VCRO)

Bestuurlijke beboeting

2. Procedure bestuurlijke beboeting

2.1 Inzet van middelen

(1/2)

- Feiten moeten gepleegd zijn vanaf 01/03/2018 (uitzondering doorbreking art 7.7.6 vcro)
- De gewestelijke entiteit kan een bestuurlijke geldboete opleggen
- Gebaseerd op handhavingsprogramma ruimtelijke ordening
- Sepot
 - Technisch sepot
 - Opportuniteitsepot
 - Niet-prioritaire dossiers
 - Niet mogelijk voor professionelen en recidivisten, doorbrekingen

Bestuurlijke beboeting

2. Procedure bestuurlijke beboeting

2.1 Inzet van middelen

(2/2)

Voorstel tot betaling van een geldsom (BT)

- Minder zwaarwichtige schendingen van de goede ruimtelijke ordening
- Dader en schending staan onmiskenbaar vast
- Afhandeling via voorstel – geen betaling toch een beboetingstraject

Beboetingstraject

- Overige dossiers
- Niet betaalde voorstellen tot betaling van een geldsom
- Uitgebreide procedure
- Hoorzitting, inzagerecht en recht tot kopie name
- Gemotiveerde beslissing
- Beroep bij het Handhavingscollege

Bestuurlijke beboeting

2. Procedure bestuurlijke beboeting

2.2 Impact gemeente

- Opmaak van prioriteitenkader. Gemeenteraad keurt handhavingsprioriteiten goed voor zijn grondgebied of deel van het grondgebied
- Het proces-verbaal / verslag van vaststelling geeft duidelijk aan dat de schending in strijd is met de gemeentelijke of gewestelijke prioriteiten. Hecht het prioriteitenkader of de bewuste passage als bijlage.
- Nodige vermeldingen die beboeting mogelijk maken (cfr vermelde nota: ernst – frequentie – omstandigheden)
- Gewestelijke entiteit kan enkel bijkomende inlichtingen vragen

Bestuurlijke beboeting

2. Procedure bestuurlijke beboeting

2.3 Boete

- Boete wordt opgelegd aan de hand van objectieve en uniforme criteria
- Terugkoppeling naar verbalisant na ondernomen stappen
- Voor inbreuk bedraagt de bestuurlijke boete maximum 50.000 euro x opdecimen
- Voor een misdrijf bedraagt de bestuurlijke boete maximum 250.000 euro x opdecimen
- Opdecimen zullen verdwijnen en verrekend worden
- Termijn om bestuurlijke geldboete op te leggen verjaart na 5 jaar (misdrijven) of 3 jaar (inbreuken) vanaf het plegen – stuiting door daden van onderzoek of vervolging

5. Vragen

Info

- > www.ruimtelijkeordening.be
- > www.omgevingsloket.be

Vragenkanaal

- > BJO.omgeving@vlaanderen.be
- > mail met als onderwerp: vraag handhaving

FAQ's

- > sites